

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege
privind moratoriul asupra deconectărilor de la
servicii locativ-comunale în perioada rece a anului**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind moratoriul asupra deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.

AVIZ
la proiectul de lege privind moratoriul asupra deconectărilor
de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului

Guvernul a examinat proiectul de lege privind moratoriul asupra deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 375 din 6 octombrie 2022) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică că nu susține proiectul menționat din următoarele considerente.

Potrivit notei informative, reglementările propuse prin proiectul respectiv dispun instituirea moratoriului asupra deconectării consumatorilor casnici de la instalațiile de livrare a gazelor naturale, a energiei termice, a energiei electrice, a apei și canalizării în perioada 1 noiembrie 2022–31 martie 2023, în contextul susținerii cetățenilor cu un grad sporit de vulnerabilitate energetică și în scopul diminuării riscurilor de sărăcie energetică a populației pentru perioada rece a anului.

Menționăm că nota informativă nu include argumente suficiente pentru promovarea proiectului nominalizat. Mai mult decât atât, relevăm că, în scopul abordării sistemice a vulnerabilității energetice și al promovării eficienței energetice, prin Legea nr. 241/2022 a fost instituit Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 704/2022 privind aprobarea Regulamentului cu privire la atribuirea categoriilor de vulnerabilitate energetică și modul de stabilire și plată a compensațiilor pentru achitarea facturilor la energie este reglementat mecanismul de atribuire a categoriilor de vulnerabilitate energetică, de stabilire și plată a compensațiilor pentru achitarea facturilor la energie.

Astfel, măsurile preconizate a fi finanțate din Fond pentru susținerea populației în perioada rece a anului sunt:

1) compensația lunară pentru achitarea facturilor la energie sub formă de ajutor financiar la factură pentru acoperirea unei părți din cheltuielile la consumul de energie;

2) subvenția pentru eficientizarea consumului de resurse energetice sub formă de sprijin financiar unic pentru acoperirea unei părți din costul de înlocuire, în cadrul unei locuințe, a echipamentelor electrocasnice, electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic, precum și pentru schimbarea ferestrelor, modernizarea sistemelor individuale de încălzire, termoizolarea locuințelor, conform programului de acordare a subvențiilor pentru înlocuirea aparatelor electrocasnice;

3) alte măsuri de asistență socială pentru reducerea vulnerabilității energetice, stabilite de Guvern.

Subsecvent, remarcăm că, în scopul atribuirii categoriilor de vulnerabilitate energetică și al stabilirii plății compensațiilor pentru achitarea facturilor la energie, actele normative sus-menționate reglementează:

- modul de înregistrare a consumatorului în Sistemul informațional „Vulnerabilitatea energetică” pentru a putea beneficia de compensații;
- modul de atribuire a categoriilor de vulnerabilitate energetică;
- clasificarea categoriilor de consumatori vulnerabili;
- modul de acordare a compensației la achitarea facturilor la energie etc.

În acest context, mecanismele de protecție socială, reglementate prin Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, asigură susținere consumatorilor vulnerabili, fără a periclita interesele prestatorilor de servicii la încasarea plăților convenite pentru serviciile prestate.

Concomitent, relevăm că proiectul conține unele carențe de tehnică legislativă.

1. În denumirea proiectului, după cuvântul „moratoriul” este omis cuvântul „asupra”.

2. La art. 1 se va menționa domeniul de reglementare, iar scopul actului normativ urmează a fi indicat în nota informativă. Concomitent, se va revedea cuprinsul alin. (2), deoarece este expus vag, declarativ și nu conține o normă juridică, contrar cerințelor de tehnică legislativă statuate în cuprinsul Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

3. La art. 2 este inutilă includerea noțiunilor respective, în măsura în care acestea se regăsesc deja într-un șir de acte normative, în special în:

- 1) Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002;
- 2) Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- 3) Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;
- 4) Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe;
- 5) Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;
- 6) Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;
- 7) Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191/2002;
- 8) Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 23/2017;
- 9) Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 113/2019;
- 10) Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 169/2019;

11) Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 355/2019.

Mai mult decât atât, remarcăm că noțiunea „servicii locativ-comunale”, prevăzută la art. 2, contravine Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191/2002, care definește și reglementează în mod cert serviciile locative, comunale și necomunale.

De asemenea, subliniem că, potrivit proiectului, serviciul de furnizare a gazelor naturale, a energiei termice, a energiei electrice, a apei și canalizării constituie servicii locativ-comunale, ceea ce contravine prevederilor Legii serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002 și ale Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe.

Astfel, conform art. 4 din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, serviciul de furnizare a energiei termice, alimentarea cu apă potabilă și evacuarea apelor uzate constituie servicii comunale, iar serviciul de furnizare a gazelor naturale și a energiei electrice constituie servicii necomunale.

Prin urmare, se va reține că, potrivit art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în actul normativ trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative.

4. La art. 5 alin. (1), privind intrarea în vigoare, remarcăm că regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative, statuată la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prevede că actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Totodată, alin. (3) al acestui articol dispune că „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. Astfel, nota informativă urmează să includă argumentarea intrării în vigoare a actului normativ la data publicării.

Adițional, menționăm că proiectul nu întrunește elementele constitutive ale actului normativ în conformitate cu art. 41 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în special, lipsesc dispozițiile de conținut (art. 46 din legea nominalizată) ce reprezintă reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ și stabilesc:

- 1) reguli;
- 2) drepturi și obligații, precum și modul de realizare a acestora;

3) consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor.

Expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedându-le pe cele de ordin procedural.

Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea.

Totodată, interzicerea deconectării consumatorilor casnici în legătură cu neachitarea pentru serviciile prestate de către furnizori în perioada stării de urgență și de alertă în sectoarele de gaze naturale și de energie electrică va pune în pericol securitatea energetică a statului. Or, neachitarea serviciilor respective de către consumatori va împovăra suplimentar întreprinderile energetice, care, într-un final, nu vor dispune de resurse financiare pentru procurarea gazelor naturale și a energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului în țară, precum și pentru producerea energiei termice sau prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Prin urmare, se consideră necesară elaborarea analizei impactului reglementărilor propuse prin proiect, conform cerințelor statuate la art. 4 lit. c) din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Această analiză reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului.

Menționăm că, în conformitate cu prevederile contractuale în vigoare încheiate dintre SAP „Gazprom” și titularul de licență SA „Moldovagaz”, ultimul fiind obligat să achite în avans pentru volumul de gaze naturale ce urmează a fi consumat pentru luna în curs/luna curentă, iar în eventualitatea aprobării proiectului, activitatea furnizorului va fi în impas, deoarece acesta va fi în imposibilitate de a-și onora obligațiile de plată, deci nu va putea procura gaze naturale pentru furnizarea acestora pe teritoriul Republica Moldova.

Totodată, reliefăm că instituirea unui moratoriu „absolut” asupra deconectărilor nu atinge obiectivele nominalizate de către autorii proiectului – protecția consumatorilor vulnerabili, în cazul în care se propune aplicarea interdicției de deconectare în privința tuturor consumatorilor casnici, fără o anumită diferențiere.

Subsecvent, menționăm că, în scopul asigurării drepturilor consumatorilor casnici de a beneficia de serviciile comunale și necomunale care constituie exigențe esențiale pentru locuințe, art. 51 alin. (6) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe stipulează că neachitarea de către o parte din proprietari/locatari a serviciilor comunale prestate nu constituie temei pentru debransarea totală a blocului locativ de la rețelele și instalațiile electrice (inclusiv a ascensoarelor), de la rețelele termice, gaz, alimentare cu apă și canalizare, dacă în contractul de prestare a serviciilor nu este prevăzut altfel.

Mai mult decât atât, reglementările propuse în proiect contravin prevederilor notei informative. Astfel, conform art. 4 alin. (1) din proiect, sub

incidența legii cad consumatorii gospodăriilor casnice (persoane fizice), care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, iar conform pct. 3 din nota informativă, proiectul este înaintat în contextul necesității susținerii cetățenilor cu grad sporit de vulnerabilitate energetică. În acest context, menționăm că proiectul prezentat nu conține prevederi privind clasificarea consumatorilor casnici după gradul de vulnerabilitate.

Suplimentar, relevăm normele pct. 41 din Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 149/2019, potrivit căreia „Pe perioada existenței situațiilor excepționale, consumatorii finali în raport cu care, potrivit Planului de acțiuni, pot fi aplicate măsurile de deconectare sau de limitare a livrării energiei electrice, au obligația să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura siguranța echipamentelor, a utilajelor și a instalațiilor lor și, după caz, să treacă la utilizarea surselor de rezervă și de combustibil alternativ”.

Totodată, în conformitate cu pct. 33 subpct. 1) din Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, „Se consideră consumatori protejați toți consumatorii casnici ale căror instalații de gaze naturale sunt racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale”.

În contextul celor menționate *supra*, relevăm necesitatea menținerii unui echilibru dintre interesele legitime ale consumatorilor finali și cele ale titularilor de licență din domeniul energetic. Respectivul echilibru este imperios prin prisma securității energetice a statului, ținând cont de necesitatea asigurării posibilităților furnizorilor de a procura resurse energetice, pe care ulterior să le poată livra consumatorilor finali. Or, o eventuală incapacitate de plată a furnizorilor va avea impact direct asupra continuității calității serviciilor prestate consumatorilor finali.